

Studieplan 2020/2021

Bachelor i vernepleie

Studiepoeng: 180

Studiets nivå og organisering

Studiet er på bachelornivå med nasjonale profesjonskrav og autorisering.

Fullført studium gir graden Bachelor i vernepleie.

Studiet tilbys som heltidsstudium over tre år på fulltid. Utdanningen gjennomføres i høgskolens lokaler på campus, med innslag av fleksible undervisningsformer og kombinert med gjennomgående studier i praksisfeltet.

Bakgrunn for studiet

Studiet er i henhold til Forskrift om nasjonal retningslinje for vernepleierutdanning 01.07.19.

I § 2 defineres formålet med utdanningen:

Vernepleierutdanningen er en kunnskapsbasert, og praksisrettet helse- og sosialfaglig profesjonsutdanning som kvalifiserer for utøvelse av helse-omsorgs- og velferdstjenester i et livsløpsperspektiv.

Utdanningen skal også sikre kompetanse og holdninger som danner grunnlag for likeverdige tjenestetilbud for alle grupper i samfunnet, deriblant samers status som urfolk og deres rettigheter til språklig og kulturelt tilrettelagte tjenester

Kandidaten skal ha kompetanse om funksjonsnedsettelse og samfunnsmessige forhold som skaper funksjonshemming. Kandidaten skal ha særlig kompetanse innen miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering, helsefremming og helsehjelp. Videre skal kandidaten ha kompetanse om sammensatte behov og utviklingshemming.

Utdanningen gir kompetanse til å samarbeide med brukere, pårørende, andre tjenesteytere og aktører for å fremme selvbestemmelse, deltakelse, mestring, helse og livskvalitet.

Utdanningen skal sørge for at samfunnet får kandidater med nødvendig faglig kompetanse i innsatsen for at personer med nedsatt funksjonsnivå har muligheter til personlig utvikling og livsutfoldelse på lik linje med andre.

Kandidaten skal etter endt utdanning ha høy etisk bevissthet, gode kommunikasjons- og samarbeidsferdigheter og skal kunne arbeide målrettet og systematisk for å tilby tjenester kjennetegnet av kritisk innovativ tenkning.

Høgskolen i Innlandet tilbyr en nyskapende og dynamisk utdanning hvor morgendagens vernepleiere har kompetanse, kunnskap og holdninger som er i tråd med praksisfeltet og tjenestemottakernes forventninger. Vi tar Høgskolens strategimål om praksisnærhet, studentaktivisering og begrepet «Sterkere sammen» på alvor og det innebærer en praksisintensiv utdanning hvor studenter og ansatte involverer brukere, tjenester og fagfeltet til et samarbeid.

Læringsutbytte

I henhold til Forskrift om nasjonal retningslinje for vernepleierutdanning 01.07.19 § 3 skal en kandidat med fullført kvalifikasjon ha tilegnet seg læringsutbytter innenfor 5 kompetanseområder:

1. Profesjon, etikk og samarbeid
2. Miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
3. Helsefremming og helsehjelp
4. Inkludering, deltakelse og rettigheter
5. Kritisk tenkning, kunnskapsbasert praksis og innovasjon

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

- har bred kunnskap om kommunikasjon, samhandling og samarbeid
- har bred kunnskap om miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
- har bred kunnskap om sammenhenger mellom helse, funksjonshemming, funksjonsnedsettelse og sykdom i et individ-, samfunns- og livsløpsperspektiv
- har bred kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering
- har kunnskap om forskningsmetode og prinsipper og begreper for vurdering av vitenskapelig kvalitet
- har kunnskap om funksjonsnedsettelse og sykdom i et individ-, samfunns- og livsløpsperspektiv

Ferdigheter

- kan anvende faglig kunnskap for å kritisk diskutere egen arbeidsprosess og ulike modeller i vernepleiefaglig arbeid
- kan anvende relevante metoder i kartleggings- og utredningsarbeid for å identifisere brukeres mål og behov som grunnlag for tiltak
- kan anvende faglig kunnskap som bidrar til god folkehelse gjennom helsefremming og sykdomsforebygging i et livsløpsperspektiv
- kan anvende oppdatert kunnskap om helse- og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse for å sikre likeverdige og faglig forsvarlige tilbud til tjenestemottakerne
- kan anvende faglig kunnskap, relevante resultater fra forskings- og utviklingsarbeider og vitenskapelige metoder som grunnlag for å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg (i yrkesutøvelsen).

Generell kompetanse

- har innsikt i relevante fag- og etiske problemstillinger i vernepleierens yrkesutøvelse og kan identifisere, reflektere over og håndtere disse i tjenesteutøvelsen gjennom faglig skjønn.
- har innsikt i teorier, prosesser og metoder som kreves for å tilby koordinert, sammenhengende og kunnskapsbasert miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
- kan planlegge, gjennomføre, dokumentere og evaluere forsvarlig helsehjelp i samarbeid med brukere og andre profesjoner med utgangspunkt i respekten for den enkeltes verdighet og behov
- Kan formidle faglige synspunkter og erfaringsbasert kunnskap knyttet til funksjonshemmedes rettigheter for å bidra til selvbestemmelse og likeverdig samfunnsdeltakelse for personer med funksjonsnedsettelse
- kan planlegge og gjennomføre nytenkning og tjenesteinnovasjon for å bidra til systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser i samarbeid med brukere, pårørende, andre tjenesteytere og aktører

Målgruppe

Studiet i vernepleie passer for deg som ønsker å bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne har muligheter til personlig utvikling og til livsutfoldelse på lik linje med

andre. Du får god kompetanse innen miljøterapeutisk arbeid, habiliteringsarbeid, helsefremming og helsehjelp og skal kunne samarbeide med brukere, pårørende, andre tjenesteytere for å fremme selvbestemmelse, deltakelse, mestring, helse og livskvalitet.

Relevans for arbeidsliv og videre studier

Vernepleier gir spennende og varierte yrkesmuligheter, og det er stort behov for vernepleierens kompetanse i dagens helse- og omsorgssektor. Vernepleieren arbeider i dag på en rekke arenaer som f.eks. innen tjenester knyttet til mennesker med utviklingshemming, habilitering /rehabilitering, psykisk helsearbeid, rusarbeid, skole, barnehage, eldreomsorg og innen kultur og fritid. Fullført studium gir graden Bachelor i vernepleie og gir grunnlag for å søke om autorisasjon som vernepleier i henhold til Lov om helsepersonell.

Bachelor i vernepleie kvalifiserer for opptak til flere videreutdanninger og masterprogram ved HiNN og andre høyskoler og universiteter.

Opptakskrav og rangering

Opptakskravet er [generell studiekompetanse](#).

Ved oppstart skal studenter legge fram gyldig politiattest.

Arbeids- og undervisningsformer

I studiet anvendes varierte pedagogiske metoder for at studenten skal oppnå forventet læringsutbytte. Læringsformene krever engasjement og aktiv studentdeltakelse som skal bidra til å fremme individuell læring og læring i fellesskap med andre.

Studentene får et gjennomgående vekslsløp med skole og praksis hver uke store deler av 1. studieår. Læringsmodellen innebærer 2 dager på skolen og to dager ute på en tildelt praksisplass og en dag som settes av til seminarer og- eller egenstudier.

Gjennom en slik læringsmodell vil studentene integrere teori og praksis og de får tidlig kjennskap til vernepleierens arbeidsområder og kompetansekrav.

Gruppevirksomheten ved utdanningen tillegges stor vekt og det kreves at studentene deltar i små grupper og i større seminargrupper for å arbeide med faglige temaer og personlige forhold som evne til kommunikasjon og samarbeid.

De ulike skrivearbeidene skal videre bidra til en bred faglig formidlingskompetanse fra muntlig veiledning til akademisk skriving.

I noen emner benyttes digitale fortellinger, medisinsk simulering, VR - simulering som støtte i studentenes læring. Lærere og studenter vil sammen videreutvikle digital kompetanse som nyttig verktøy i studiesammenheng og som et egnet verktøy i yrkeslivet.

Vernepleiere har et nært samarbeid med brukere, pårørende, andre tjenesteytere og aktører og læringsformene skal bidra til å utdanne relasjonskompetente og kritisk reflekterte yrkesutøvere med god analytisk handlingskompetanse.

Det er derfor knyttet arbeidskrav og obligatorisk ferdighetstrening til de ulike emnene. Studentene skal tilegne seg kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som er basert på forskning, utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Det er knyttet krav til aktiv deltakelse og nærvær i undervisningen. Det er et gjennomgående krav til 90% nærvær på alle læringsaktiviteter i seminarer og praksis.

Praksis

I vernepleierutdanningen er praksis en sentral læringsarena og kontakt med brukere og erfarne yrkesutøvere er viktig for studentenes læring av teori, ferdigheter og generelle kompetanse. Utdanningen legger til rette for en kontinuerlig vekselvirkning mellom skole og praksisfelt ved at studentene varierer mellom opplegg på skolen og erfaringsmuligheter på et tildelt praksissted. Læringsmodellen første studieår innebærer 2 dager på skolen og 2 dager ute på en tildelt praksisplass og 1 dag som settes av til seminarer og- eller egenstudier. I tredje studieår er det en 8 ukers sammenhengende praksisperiode.

Studentene får veiledning både fra praksisveiledere på praksisstedet og lærere ved skolen.

Studentene skal i løpet av praksisstudiene ha erfaring med:

- Tverrprofesjonelt og tverretatlig samarbeid
- Miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
- Helsefremming og helsehjelp
- Tilrettelegging, inkludering og deltakelse for personer med kognitive funksjonsnedsettelse og sammensatte bistandsbehov
- Innovasjon, dokumentasjon og kvalitetssikring

Vernepleierutdanningen har avtaler og tilgang på ulike praksissteder i innlandet og har flere faste samarbeidsavtaler internasjonalt.

Det er høgskolen som rekrutterer og tildeler praksisplass til studentene.

Studenten må påregne kostnader til reise og opphold i forbindelse med praksisstudier.

Se også informasjon på [høgskolens nettside](#) om praksis i vernepleiestudiet.

Vurderingsformer

Vurderingsformene skal gi både støtte og motivasjon i studentenes læringsprosess og dokumentere studentens læringsutbytter. Studiet involverer studentene i vurderingsarbeidet, både med medstudentvurdering og selvvrdering. Det vektlegges at studenten har et stort ansvar for egen læring.

Det foretas også en skikkethetsvurdering som skal sikre at kandidater fra helse- og sosialfaglige utdanninger er i stand til å møte kravene i yrkesrollen.

Skikkethetsvurderingen skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere i yrket. Se mer i [Lov om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#).

Studiet benytter seg av ulike vurderingsformer som eksempelvis:

Obligatoriske arbeidskrav

- Muntlig framlegg, individuelt og i gruppe
- Skriftlige oppgaver, individuelt og i gruppe
- Deltakelse i seminargrupper
- Gjennomføre case- ferdighetstrening
- Kunnskapstester
- Prosjektarbeid

Eksamensformer

- Skoleeksamen
- Individuelle- og gruppeoppgaver
- Bacheloroppgave eller fordypningsoppgave
- Kunnskapstest

Vurdering i praksis:

Studentens læringsutbytte vurderes både underveis og ved praksisslutt. Det er utarbeidet egne retningslinjer for praksisstudiene.

Følgende vurderingsområder ligger til grunn for bestått praksis:

- Studenten har et tilfredsstillende læringsutbytte. Det innebærer at både

læringsprogresjon og kompetansenivå gitt i aktuell emnebeskrivelse vurderes som tilfredsstillende ved praksisperiodens slutt.

- Studenten viser etisk kompetanse i holdninger og handlinger som tilsier skikkethet for framtidig yrkesutøvelse. Jfr. skikkethetsreglementet ([Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning av 1. aug 2006](#))
- Studenten retter seg etter vanlige normer og regler som gjelder i arbeidslivet.
- Studenten oppfyller krav til nærvær.
- Studenten består emnets arbeidskrav.

Nærmere beskrivelse om vurderingsform i de ulike emnene gis i emnebeskrivelsene.

Forskningsbasert undervisning

Undervisningen har som mål at studentene får innsikt og øvelse i hvordan forskning foregår og hvordan forskningsresultater har betydning som beslutningsstøtte for det praktiske arbeidet vernepleiere utfører.

I emnene oppfordres studentene til å utøve kritisk refleksjon av relevant nasjonal og internasjonal forskning som presenteres i undervisning.

Studentene vil møte lærere som er forskere, og der det er muligheter for det kan studentene bruke pågående prosjekter som grunnlag for egne øvelser. I undervisningen anvendes vitenskapelig tenkemåte som kan utfordres og anvendes i diskusjoner. Kandidaten avslutter studiet med en fordypningsoppgave/ bacheloroppgave hvor forskningsbasert kunnskap anvendes.

Internasjonalisering

Studiet legger vekt på internasjonalt perspektiv sammen med nasjonale forhold. Undervisningen bringer inn kunnskap av både internasjonal og nasjonal karakter. Det legges til rette for praksisstudier i utlandet der det foreligger godkjente samarbeidsavtaler. Det gis anledning til å kombinere faglig fordypningsarbeid med opphold i utlandet i 6.semester.

En mindre andel av pensum er på engelsk.

Studiets oppbygging og innhold

Bachelor i vernepleie er en helse- og sosialfaglig utdanning og er inndelt i 7 obligatoriske emner. Emnene integrerer ulike fag og gjenspeiler de 5 kompetanseområdene i forskriften.

Flere av emnene inneholder kombinasjon av praksisstudier i feltet- og teoristudier på skolen med faglig innhold, struktur og progresjon som vektlegger det vernepleiefaglige perspektivet. Progresjonen synliggjøres ved at læringsutbyttene hovedsakelig følger en progresjon fra kunnskaper til ferdigheter og avsluttes med generelle kompetanser.

Hvert emne må være avsluttet med bestått eksamen før man avlegger eksamen i nytt emne.

Godkjenning

Godkjent i utdanningsutvalget 12. desember 2019.

Kull

2020

Bachelor i vernepleie: struktur/emneoversikt

Emnekode	Emnets navn	S.poeng	O/V *)	Studiepoeng pr. semester					
				S1(H)	S2(V)	S3(H)	S4(V)	S5(H)	S6(V)
VPL1101	<u>Introduksjon til vernepleieryrket</u>	30	O	30					
VPL1102	<u>Metodisk arbeid</u>	30	O		30				
VPL2101	<u>Helse og helsehjelp</u>	30	O			30			
VPL2102	<u>Samfunnsmessige rammer for vernepleiefaglig arbeid</u>	30	O				30		
VPL2103	<u>Sosial innovasjon og kunnskapsbasert praksis</u>	30	O					30	
SOS2104	<u>Tverrfaglig fordypningsprosjekt</u>	15	O						15
VPL2900	<u>Faglig fordypning</u>	15	O						15
Sum:				30	30	30	30	30	30

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgbare emne

Emneoversikt

VPL1101 Introduksjon til vernepleieryrket

Emnekode: VPL1101

Studiepoeng: 30

Semester

Høst
Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om vernepleierens rolle og funksjon
- har kunnskap om vernepleie som profesjon, vernepleierens samfunnsansvar, fagområdets historie, kunnskapsgrunnlag
- har bred kunnskap om psykologisk og biologisk utvikling og læring i et

- livsløpsperspektiv
- har bred kunnskap om pedagogiske teorier, ulike læringssyn og didaktiske prinsipper
- har kunnskap om mestring og tilrettelegging for autonomi, selvhjelp og selvregulering
- har kunnskap om begrepene utvikling og endring og hvordan skillet mellom dem har betydning for miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
- har bred kunnskap om årsaker og forhold som påvirker kognisjon, somatikk og atferd generelt, og kognitive funksjonsnedsettelse og utviklingshemming spesielt

- har bred kunnskap om livssituasjonen til personer med utviklingshemming i et individ- og samfunnsperspektiv
- Har kunnskap om menneskets fysiologi, anatomi, grunnleggende behov og utvikling i et livsløpsperspektiv
- har kunnskap om barn og unge og er en utøver som ivaretar deres behov for behandling og/eller tjenester, og kan sikre deres medvirkning og rettigheter
- har kunnskap om hvordan sosial ulikhet og sosiale problemer som omsorgssvikt, vold, overgrep, mobbing, rus-sosioøkonomiske problemer påvirker helse
- Har bred kunnskap om folkehelsearbeid, sykdomsforebygging og helsefremming på individ-, gruppe- og samfunnsnivå
- har kunnskap om forskningsmetode og prinsipper og begreper for vurdering av vitenskapelig kvalitet

Innhold

Det faglige innholdet i emnet «introduksjon til vernepleieryrket» retter søkelyset på to områder:

1) *Profesjon, rolle og mandat*

2) *Menneskets funksjon, utvikling & helse og helsefremmende arbeid.*

1. Profesjon, mandat og rolle rettes søkelyset på vernepleiere som endringsagenter ut fra individ og samfunnsmessige forhold. I helsefremmende arbeid er kunnskap om fysiske, mentale, kognitive, sosiale og kulturelle forhold sin betydning for funksjon og deltakelse sentralt. I vernepleierrollens yrkesutøvelse vektlegges den gjensidige sammenhengen mellom disse.
2. *Menneskets funksjon, utvikling & helse og helsefremmende arbeid* handler om ulike forståelsesmodeller for menneskets psykologi og deres syn på utvikling og funksjon. Grunnleggende innføring i anatomi og fysiologi vektlegges som grunnlag

for forståelse av helse, men helsebegrepet strekkes lengre. Helse sees opp mot ulike teorier om funksjon og funksjonsvansker og med helsefremming som grunnleggende målsetting.

Temaer:

- Vernepleierens yrkesrolle og profesjon
- Habilitering/rehabilitering
- Teori om psykologiske perspektiver
- Teori om fysiologi og anatomi
- Teori om funksjonsvansker- og funksjonsnedsettelse
- Folkehelsearbeid, sykdomsforebygging og helsefremming
- Akademisk skriving

Arbeids- og undervisningsformer

Emnet innebærer skole- og praksisstudier. De fire første ukene av emnet tilbringes på skolen for at studenten gjøres kjent med studiet, yrket og kravene til læring. De resterende ukene forløper som veksling mellom undervisningsopplegg, seminarer og praksis (2-1-2 modell).

Undervisningen består av forelesninger, ulike fleksible undervisningsopplegg, seminardager, gruppearbeid og fremlegg for kullet. I praksis er studentene sammen med vernepleiere og andre faggrupper i praksisfeltet. Det er lagt opp til 38 dager i praksis i løpet av semesteret (Fire uker med fire dager i uken, elleve uker med to dager i uken). Studentene diskuterer og klargjør hvilke rammer som styrer praksisen sammen med veiledere, kolleger og skolekontakt.

All praksis i emnet er sammenhengende og foregår parallelt med undervisning. Det er totalt 38 dager (hver dag med 8 timer) praksis. Krav til tilstedeværelse er minimum 90%.

Det beregnes ca 800 studentarbeidstimer for et emne på 30 studiepoeng.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

1. Kunnskapsprøve anatomi og fysiologi
2. Utkast til fagtekst
3. Minimum 90% dokumentert tilstedeværelse på seminarer

Eksamen

1. Individuell mappeeksamen med følgende elementer:

- Fagtekst
- Praksisrapport
- Akademisk oppgave med APA-stil

Mappen vurderes som helhet med graderte bokstavkarakter fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

2. Vurdering av praksis i henhold til læringsutbyttene i emnet og gjeldende retningslinje for praksis. Vurderes til bestått/ikke bestått.

Begge deksamener må være bestått for å få endelig karakter i emnet.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt.

Ansvarlig fakultet

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

VPL1 102 Metodisk arbeid

Emnekode: VPL1 102

Studiepoeng: 30

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Emnet VPL1101 Introduksjon til vernepleieryrket må være fullført og bestått.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskaper

Studenten

- har bred kunnskap om problemløsning på individ-, gruppe- og systemnivå gjennom observasjon, utredning, utforskning av verdier, ønsker og livsbetingelser, målutforming, tiltaksutforming og evaluering
- har kunnskap om tverrfaglig, tverrprofesjonelt og tverrsektorielt samarbeid
- kan reflektere over egen yrkesutøvelse og justere denne under veiledning.
- har bred kunnskap om koordinert, sammenhengende og kunnskapsbasert habilitering og rehabilitering med mål om å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse
- har bred kunnskap om miljøarbeid og miljøterapi som grunnlag for vernepleierens miljøterapeutiske arbeid
- har bred kunnskap om oppgaver og problemstillinger som aktualiserer miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering

- har kunnskap om generell farmakologi og legemidlers virkninger og bivirkninger
- kan oppdatere sin kunnskap om forsvarlig legemiddelhåndtering
- har kunnskap om hvordan mistanke eller kjennskap til seksuelle og andre overgrep skal håndteres
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet i tråd med kunnskapsbasert praksis

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap for å analysere og vurdere oppgaver og problemstillinger som aktualiserer miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
- kan anvende faglig kunnskap i utøvelse av beslutningsstøtte
- kan anvende relevante metoder i kartleggings- og utredningsarbeid for å identifisere brukeres mål og behov som grunnlag for tiltak
- kan anvende faglig kunnskap for å vurdere situasjoner som kan utvikle seg truende for pasienter og ansatte og iverksette tiltak for å forebygge slike hendelser.

Innhold

Det faglige innholdet i emnet «Metodisk arbeid» retter seg mot vernepleierens kunnskaper, ferdigheter og kompetanser innenfor miljøterapeutisk arbeid og ulike forståelser som ligger til grunn for slik arbeid. Metode forstås som prosessen fra observasjon og kartlegging fram til mål, tiltak og evaluering. Det metodiske arbeidet skal forstås i lys av kritisk tenkning, etikk og et inkludering- og mestringsperspektiv.

Temaer

- Arbeidsmodeller
- Veiledning og kommunikasjon om og med fag
- Kvalitativ og kvantitativ metodebruk
- Omsorg, miljøarbeid og miljøbehandling
- Habilitering, rehabilitering og hverdagshabilitering
- Refleksjoner, lover og etikk i metodisk arbeid
- Under- og overskuddsatferd
- Observasjon og kartlegging
 - Verdier, ønsker og styrker

- Forsterkerkartlegging
- Telling av atferd
- Analyse
- Mål- og tiltaksutforming
- Forskningsbasert tilnærming
- Atferdsanalyse

Arbeids- og undervisningsformer

Arbeidsformene består av studentaktive læringsformer og vil variere mellom deltakelse på varierte undervisningsopplegg, seminarer sammen med fagfeltet og praksisstudier.

Undervisningen består av forelesninger, ulike fleksible undervisningsopplegg, seminar dager, gruppearbeid, fremlegg for kullet samt praksis.

Praksis

I praksis er studentene sammen med vernepleiere og andre faggrupper i praksisfeltet. Det er lagt opp til 44 dager i praksis i løpet av semesteret (22 uker med to dager i uken). Studentene diskuterer og klargjør hvilke rammer som styrer praksisen sammen med veiledere, kolleger og skolekontakt. All praksis i emnet er sammenhengende og foregår parallelt med undervisning.

Det er totalt 44 dager (hver dag med 8 timer) praksis. Krav til tilstedeværelse er minimum 90%.

Det beregnes ca 800 studentarbeidstimer for et emne på 30 studiepoeng.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Flervalgsprøve metodisk arbeid
- Caseoppgaver/praksisoppgave med framlegg
- Minimum 90 % deltagelse på seminarer

Eksamen

1. Praktisk/metodisk oppgave. Vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.
2. Vurdering av praksis i henhold til læringsutbytter og gjeldende retningslinje for

praksis. Vurderes til bestått/ikke bestått.

3. Intern prøve i legemiddellære/-administrasjon/-regning. Vurderes til bestått/ikke bestått.

Alle 3 deler må være bestått for å få endelig karakter i emnet.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt.

Ansvarlig fakultet

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

VPL2101 Helse og helsehjelp

Emnekode: VPL2101

Studiepoeng: 30

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Emnet VPL1102 Metodisk arbeid må være fullført og bestått.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har bred kunnskap om sammenhenger mellom helse, funksjonshemming, funksjonsnedsettelse og sykdom i et individ-, samfunns- og livsløpsperspektiv
- har bred kunnskap om folkehelsearbeid, sykdomsforebygging og helsefremming på individ-, gruppe- og samfunnsnivå
- har bred kunnskap om hvordan helsesvikt, sykdom og funksjonsnedsettelser påvirker fysiske, kognitive og sosiale funksjoner i et livsløpsperspektiv
- har kunnskap om menneskets fysiologi, anatomi, grunnleggende behov og utvikling i et livsløpsperspektiv
- har kunnskap om symptomer og behandling av de vanligste somatiske og psykiske sykdommene innen fagområdet
- kjenner til aktuelle pasientforløp

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap for å bidra til god folkehelse gjennom helsefremming og sykdomsforebygging i et livsløpsperspektiv
- kan anvende faglig kunnskap for å identifisere symptomer på sykdom og sette inn nødvendige behandlingstiltak, samt ved behov innhente bistand hos annet helsepersonell eller henvise videre for å sikre forsvarlig bistand til personer med behov for helsehjelp
- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid i pasientopplæring
- kan anvende faglig kunnskap om livreddende førstehjelp

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i teorier, prosesser og metoder som kreves for å tilby koordinert, sammenhengende og kunnskapsbasert miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
- kan planlegge og gjennomføre daglig omsorg, grunnleggende pleieprosedyrer og legemiddelhåndtering etter gjeldende forskrifter på en omsorgsfull og faglig forsvarlig måte
- kan planlegge, gjennomføre, dokumentere og evaluere forsvarlig helsehjelp i samarbeid med brukere og andre profesjoner med utgangspunkt i respekten for den enkeltes verdighet og behov
- har innsikt i sammenhengene mellom helse, utdanning, arbeid og levekår, og kan anvende dette i sin tjenesteutøvelse overfor enkeltpersoner og grupper i samfunnet, for å bidra til god folkehelse og arbeidsinkludering

Innhold

Emnet innebærer *teoristudier* 15 stp og *praksisstudier* 15 stp. Det faglige innholdet i emnetretter søkelyset på fysiske, mentale, kognitive, sosiale og kulturelle dimensjoners innvirkning på *funksjonsnedsettelse*. I vernepleiernes yrkesutøvelse vektlegges den gjensidige sammenhengen mellom disse. I *helsehjelp* er habilitering/ rehabilitering, kulturelle aktiviteter, pleiepreget omsorg, helsefaglige prosedyrer og legemiddelhåndtering sentralt. Praksisstudiene er innen tjenester i kommunehelsetjeneste i slik som helsehus, demensomsorg og hjemmetjeneste. Teoristudiene vektlegger spesielt den fysiske dimensjonen, og tar opp temaer som hygiene, mikrobiologi og sykdomslære, og helsefaglige prosedyrer.

Temaer:

- Sammenhengen mellom omgivelser og funksjonsnedsettelse
- Habilitering/Rehabilitering
- Kulturelle aktiviteter
- Pleiepreget omsorg
- Helsefaglige prosedyrer
- Legemiddelhåndtering
- Hygiene
- Mikrobiologi
- Sykdomslære

Arbeids- og undervisningsformer

Arbeidsformene vektlegger studentaktive læringsformer, og vil variere mellom forelesninger, ferdighetsundervisning, individuelt student- og gruppearbeid og 8 ukers veiledet praksis.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Skriftlige arbeider som lærekontrakt og logger.

Eksamen

Emnet vurderes i 3 deksamener/delvurderinger:

- Individuell skriftlig digital skoleeksamen over 3 timer. Eksamen vurderes med graderte bokstavkarakterer med A- F der E er laveste ståkarakter.
- Vurdering av praksis i henhold til læringsutbytter og gjeldende retningslinje for praksis. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått.
- Skriftlig gruppeoppgave med muntlig fremlegg. Eksamen vurderes helhetlig til bestått/ikke bestått. Gruppene består av 4- 6 studenter.

Alle deksamener må være fullført og bestått for å få endelig karakter i emnet. Samlet vurdering i emnet er med graderte bokstavkarakterer A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

På skoleeksamen er det ingen tillatte hjelpemidler.

Ansvarlig fakultet

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

VPL2102 Samfunnsmessige rammer for vernepleiefaglig arbeid

Emnekode: VPL2102

Studiepoeng: 30

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Emnet VPL2101 Helse og helsehjelp må være fullført og bestått

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten

- har bred kunnskap om sentrale etiske teorier for vernepleiefaglig arbeid
- kjenner til politiske og administrative beslutningsprosesser, de vanligste modellene for organisering og styring av velferdstjenester og rollen vernepleieren har som helse- og sosialpolitisk aktør
- har bred kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, kultur, funksjonsnedsettelse, diagnose, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder, slik at kandidaten bidrar til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet
- har bred kunnskap om konvensjoner, lover og regler for å sikre funksjonshemmedes rettigheter, og samiske brukeres rettigheter som urfolk

- kjenner til minoriteters rettigheter, og har kunnskap om og forståelse for deres status som minoritet
- har bred kunnskap om forholdet mellom funksjonsnedsettelse, funksjonshemming og funksjonshemming og hvordan funksjonshemmende barrierer kan bygges ned
- har bred kunnskap om selvbestemmelse og brukermedvirkning
- har kunnskap om helse- og velferdssystemet, gjeldende lov- og regelverk og veiledere innen fagområdet og hvordan helse- og sosialpolitiske føringer påvirker tjenesteutøvelsen og tjenestemottageres livssituasjon
- har kunnskap om hvordan sosial ulikhet og sosiale problemer som omsorgssvikt, vold, overgrep, mobbing, rus- og sosioøkonomiske problemer påvirker helse, levekår og livskvalitet

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende og utvikle individuelle planer i samarbeid med brukere for å sikre helhetlige og koordinerte tjenester
- kan anvende faglig kunnskap, relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeider og vitenskapelige metoder som grunnlag for å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg
- kan beherske relevante uttrykksformer for å dokumentere og formidle fagkunnskap tilpasset formål og målgruppe.

Innhold

Det faglige innholdet i emnet «Etikk og lovverk» retter søkelyset mot det etiske grunnlaget og de juridiske rammene for vernepleiefaglig arbeid. Studentene skal bli kjent med dette gjennom å lære om sentrale etiske teorier og om rettsreglene innenfor sosialrett og helserett. Studentene skal også lære å anvende disse rettsreglene i konkrete situasjoner i yrkesutøvelsen. Videre tar emnet opp menneskeverd, menneskerettigheter og rettssikkerhet. Emnet tar også opp den faktiske organiseringen av velferdsstaten, spørsmål som inkludering og marginalisering, og reflekterer kritisk forhold i samfunnet.

Temaer:

- Etiske teorier
- Aktuelle lover og rettsanvendelse
- Rettsstat og demokrati

- Etisk refleksjon
- Perspektiver på organisering av samfunnet og velferdspolitik
- Marginalisering og inkludering
- Akademisk kritikk

Arbeids- og undervisningsformer

Arbeidsformene består av studentaktive læringsformer: Selvstudium, gruppearbeid, forelesninger, seminarer og skriftlige innleveringer individuelt og i gruppe.

Det beregnes ca 800 studentarbeidstimer for et emne på 30 studiepoeng.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Planlegging av og fremlegg på ett seminar for medstudenter
- Skriftlig gruppeoppgave
- 75% deltagelse på seminarer

Eksamen

Individuell muntlig eksamen.

Eksamen vurderes til bestått/ikke bestått.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Ingen hjelpemidler er tillatt.

Ansvarlig fakultet

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

VPL2103 Sosial innovasjon og kunnskapsbasert praksis

Emnekode: VPL2103

Studiepoeng: 30

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Emnet VPL2102 Etske og juridiske rammer for vernepleiefaglig arbeid må være fullført og bestått.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om hvordan samfunnet er bygd opp, fungerer og endres, og hvordan enkeltmenneskers atferd og situasjon påvirkes av det samfunnet de er en del av
- har kunnskap om samenes status som urfolk og om samenes rettigheter, særlig innenfor helse- og sosialfeltet
- kjenner til minoriteters rettigheter, og har kunnskap om og forståelse for deres status som minoritet.
- har kunnskap om velferdsteknologi og hvordan velferdsteknologiske løsninger på nye måter kan tas i bruk i tjenestene for å understøtte den enkeltes ressurser og

mestringsmuligheter

- kjenner til brukerdrevet og sosial innovasjon i forhold til inkluderende arbeidsliv

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende faglig kunnskap for å kritisk diskutere egen arbeidsprosess og ulike modeller i vernepleiefaglig arbeid
- kan anvende faglig kunnskap for å initiere og bidra til nye samarbeidsformer ved tverrfaglig samhandling
- kan anvende faglig kunnskap for å iverksette nødvendige tiltak, behandlinger og/eller innovative løsninger ved sosiale problemer, eller henvise ved behov
- kan anvende faglig kunnskap for å fremme inkludering, likestilling og deltakelse i alle deler av samfunnslivet og i et livsløpsperspektiv
- kan anvende oppdatert kunnskap om helse -og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse for å sikre likeverdige og faglig forsvarlige tilbud til tjenstemottakerne
- kan beherske samtaler med barn om tema som omsorgssvikt, vold og overgrep.

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og evaluere veiledning av enkeltpersoner og grupper som er i lærings-mestrings og endringsprosesser
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre og gjennom samhandling bidra til nye måter å utvikle god praksis innenfor fagområdet.
- kan planlegge og gjennomføre nytenkning og tjenesteinnovasjon for å bidra til systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser i samarbeid med brukere, pårørende, arbeidsgivere, andre tjenesteytere og aktører

Innhold

Det faglige innholdet i emnet Sosial innovasjon og kunnskapsbasert praksis retter søkelyset mot samskaping med målgruppen, arbeidslivet og frivillig sektor, og studentens evne til å anvende faglig kunnskap og vurdere forsknings- og utviklingsarbeid og vitenskapelige metoder for å fremme brukermedvirkning, brukerkunnskap, forskningskunnskap og sosial innovasjon.

Temaer:

- Samskaping
- Medforskning
- Sosial innovasjon
- Deltagelse
- Brukermedvirkning
- Samfunnsmessige og sosiale barrierer

Arbeids- og undervisningsformer

Arbeidsformene består av studentaktive læringsformer og vil variere mellom deltakelse på varierte undervisningsopplegg og seminarer sammen med målgruppen og fagfeltet, samt praksisstudier.

Arbeidsformene vektlegger studentaktive læringsformer, og vil variere mellom forelesninger, gruppe- og prosjektarbeid. Praksisdimensjonen av utdanningen vil i dette emnet først og fremst ha form av prosjektarbeid i samarbeid med brukere og praksissteder. All praksis i emnet er sammenhengende og foregår parallelt med undervisning. Det er totalt ca 40 dager (hver dag med 8 timer) praksis. Krav til tilstedeværelse er minimum 90%.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Muntlig gruppepresentasjon av prosjektenes planlegging, gjennomføring og faglig begrunnelse for medstudenter og deltagere
- Skriftlig individuell prosjektrapport/logg som tydeliggjør læringsutbytter
- Minimum 90% deltagelse på seminarer

Eksamen

1. 3 timers individuell digital skoleeksamen, basert på sentral teori knyttet til emnets temaer. Vurderes med graderte karakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.
2. Vurdering av praksis i henhold til læringsutbytter og gjeldende retningslinje for praksis. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått.

Begge deksamener må være bestått for å få endelig karakter i emnet.

Ansvarlig fakultet

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

SOS2104 Tverrfaglig fordypningsprosjekt

Emnekode: SOS2104

Studiepoeng: 15

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Alle forutgående emner i studiet må være fullført og bestått.

Læringsutbytte

Ved fullført og bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

- har bred kunnskap om eget fagfelts rolle og funksjon i samarbeid med andre
- har bred kunnskap om hva tverrfaglig, tverrprofesjonelt og tverretatlige samarbeid er, særlig relatert til eget fagfelts klienter, og hva som kjennetegner godt samarbeid på tvers av fag, profesjoner og etater
- har kunnskap om eget fagfelts samarbeidspartnere, og bred kunnskap om ansvars- og oppgavefordeling i offentlig velferdsforvaltning, privat og frivillig sektor
- har kunnskap om vitenskapsteori og samfunnsvitenskapelig metode og kan reflektere over deres muligheter og begrensninger
- kjenner til nasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid relevant for eget fagfelt i en tverrfaglig kontekst

Ferdigheter

- kan finne, vurdere og henvise til relevant informasjon og fagstoff og framstille dette både muntlig og skriftlig i en tverrfaglig kontekst
- kan anvende faglig kunnskap for å initiere og bidra til tverrfaglig, tverrprofesjonell og tverrsektoriell samhandling
- kan tilegne seg ny kunnskap, anvende faglige begreper og kunnskapsbasert praksis som grunnlag for å belyse praktiske og teoretiske tverrfaglige problemstillinger og treffe begrunnede valg
- kan samarbeide med andre profesjoner til tjenestemottakerens beste, herunder kunne møte andre profesjonsutøveres kunnskaper og innsikter med interesse og respekt
- kan delta aktivt i profesjons- og virksomhetsrelevante praksisfellesskap
- kan anvende faglig kunnskap og kompetanse til å initiere og lede tverrfaglig, tverretatlig og tverrprofesjonelt samarbeid
- kan anvende et bredt og flerfaglig kunnskapsgrunnlag for å arbeide systematisk og målrettet med eget fagfelts klienter

Generell kompetanse

- kan anvende tverrfaglig, tverretatlig og tverrprofesjonell kompetanse
- er bevisst på tverrfaglige og tverrprofesjonelle perspektiver, og kan planlegge og gjennomføre målrettede samarbeidsprosesser med klienter, og fremme samhandling på tvers av fag, profesjoner, virksomheter og forvaltningsnivåer
- kjenner til nytenkning og innovasjonsprosesser i eget fagområde, og kan bidra til tjenesteinnovasjon og systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser i samarbeid med andre
- kan utveksle synspunkter om muligheter og utfordringer ved bruk av digitale og eller innovative løsninger på individ- og systemnivå, har kunnskap om digital sikkerhet og kan anvende digital kompetanse i utvikling av gode tjenester
- kan planlegge, gjennomføre og lede koordinert og tverrfaglig samarbeid mellom ulike tjenester og tjenestenivåer
- kan bygge relasjoner, samarbeide og kommunisere, og reflektere kritisk på en måte som fremmer inkludering, deltakelse, medvirkning, fagutvikling og innovasjon
- kan dokumentere, formidle og utveksle faglige vurderinger med andre på en måte som bidrar til utvikling av god praksis

Innhold

I dette emnet settes søkelys på hvordan profesjonsutøvere bør og kan lære av hverandre på individ-, system- og samfunnsnivå. Undervisningen organiseres som studentaktive prosjektarbeider.

Emnet er for studenter ved bachelorutdanningen i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie. Studentene samarbeider på tvers av utdanningene.

Det er mulig å gjennomføre prosjektarbeidet i utlandet etter nærmere avtale.

Som alternativ til å gjennomføre dette emnet kan du søke om å få delta på et emne av tilsvarende omfang ved en annen studieretning eller annet studiested. Valg av alternativt emne som erstatning for dette emnet må godkjennes av emneansvarlig.

Arbeids- og undervisningsformer

Fordypningsprosjekt med tverrfaglig tilnærming gjennomføres som studentaktive prosjekter hvor studentgrupper samarbeider om å utforske ulike praksisnære og faglig relevante temaer og problemstillinger. Arbeidet kan skje på ulike måter, og det vil bli gitt eksempler og veiledning på dette når emnet starter.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Gjennomføring av prosjektarbeid i gruppe

Omfang og innhold vil fremgå av undervisningsplanen.

Eksamen

Gruppepresentasjon av prosjektarbeidet for medstudenter og lærere. Prestasjonen vurderes til bestått/ikke bestått.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt.

Ansvarlig fakultet

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

VPL2900 Faglig fordypning

Emnekode: VPL2900

Studiepoeng: 15

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Emnet SOS2104 Tverrfaglig fordypningsprosjekt

Læringsutbytte

Ved fullført emne har studenten følgende læringsutbytte:

Kunnskap:

Studenten

- Har kunnskap om forskningsmetode og prinsipper og begreper for vurdering av vitenskapelig kvalitet

Ferdigheter:

Studenten

- Kan anvende faglig kunnskap, relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeider og vitenskapelige metoder som grunnlag for å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg
- Kan beherske relevante uttrykksformer for å formidle fagkunnskap

Generell kompetanse:

Studenten

- Har innsikt i relevante fag- og etiske problemstillinger i vernepleierens yrkesutøvelse og kan identifisere, reflektere over og håndtere disse i tjenesteutøvelsen gjennom faglig skjønn
- Kan formidle sentralt fagstoff om miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering skriftlig og muntlig for å bidra til utvikling av god praksis.
- Kan formidle faglige synspunkter og erfaringsbasert kunnskap knyttet til funksjonshemmedes rettigheter for å bidra til selvbestemmelse og likeverdig samfunnsdeltakelse for personer med funksjonsnedsettelse
- Kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre innen fagområdet om problemstillinger som oppstår når selvbestemmelse utfordres, og gjennom dette bidra til utvikling av faglig forsvarlig praksis og forebygging av tvang.
 - Har innsikt i forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet og metoder for systematisk innhenting av brukers erfaring.
 - Har innsikt i kvalitetsarbeid, kan vurdere risiko for uønskede hendelser og kjenner til metoder for å følge opp dette systematisk gjennom kvalitets-, varslings- og avvikshåndteringssystemer.

Innhold

Faglig fordypning skal ta utgangspunkt i et sentralt vernepleiefaglig tema. Den faglige fordypningen må reflektere forholdet mellom teori og praksis i profesjonsutøvelsen.

Den faglige fordypningen kan ta form av:

- Et faglig utviklingsarbeid
 - Skriftlig fremstilling/rapport.
 - Basert på bestilling fra praksisfeltet eller en selvvalgt problemstilling med relevans for sosialt arbeid
 - Utviklingsarbeidet vil kunne innebære å kartlegge, dokumentere, beskrive, analysere, foreslå tiltak og/eller utvikle et produkt, for eksempel film(er) tenkt til undervisning/faglig utvikling
- En bacheloroppgave
 - Skriftlig akademisk tekst.
 - Basert på selvvalgt tema/problemstilling med relevans for sosialt arbeid
- En fagartikkel eller essay
 - Skriftlig produkt med mål om publisering i et fagtidsskrift.
 - Basert på selvvalgt tema/problemstilling med relevans for sosialt arbeid

Fordypningsoppgaven kan gjennomføres alene eller i gruppe på to, og

Fordypningsemnet vektlegger din evne til å formulere og analysere en problemstilling, innhente, analysere og presentere data på en strukturert og faglig tilfredsstillende måte. Det vektlegges at du skal kunne anvende teori og metoder relevant for vernepleiere, og vise omfattende kunnskap om et selvvalgt fordypningstema. Det forventes en skriftlig formidling av prosessen som ledet til oppgavens sluttprodukt.

Arbeids- og undervisningsformer

Fordypningsoppgaven kan gjennomføres alene eller to sammen. Ved oppstart vil det bli gitt undervisning om formelle krav til fordypningsoppgaven. Det benyttes en variasjon av ulike læringsaktiviteter slik som digitale læringsverktøy, forelesninger, gruppearbeid, individuelt arbeid, skriftlige og muntlige presentasjoner.

Underveis i skriveperioden vil det bli gitt tilbud om både individuell- og gruppeveiledning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Skriftlige arbeider
 - Prosjektskisse skal leveres senest 2 uker etter oppstart av emnet.
- Veiledning
 - Individuelt og gruppe.

Omfang og innhold vil fremgå av undervisningsplanen.

Eksamen

Eksamen gjennomføres i form av *en* av følgende alternativer:

- Fordypningsarbeid
- Bacheloroppgave (akademisk sjanger)
- Fagartikkel

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt.

Ansvarlig fakultet

Fakultet for helse- og sosialvitenskap